

۹۶ ۴۲۴

جینا میسی راگ لو

دانشنامه کودک

و نوجوان

همراه با پرسش و پاسخ

ویرایش دوم

یک منبع هوشمند برای شما

ملک دخت قاسمی نیک منش



این اثر، مشمول قانون حمایت مولفان و مصنفان و هنرمندان مصوب ۱۳۴۸ است، هرکس تمام یا قسمتی از این اثر را بدون اجازه ناشر، نشر یا پخش کند، مورد پیگرد قانونی قرار خواهد گرفت.

سرشناسه : میسیراوغلو، جینا رنی، ۱۹۶۳-م.

Misiroglu, Gina Renée

عنوان و نام پدیدآور

: دانشنامه کودک و نوجوان همراه با پرسش و پاسخ / مولف جینا میسیراوغلو؛ مترجم ملک دخت قاسمی نیک منش.

: تهران: گهواره کتابیران، ۱۳۹۵.

مشخصات نشر

: چهارده، ۳۶۹ ص:، مصور، عکس.

مشخصات ظاهری

: 978-600-94040-7-0

شابک

وضعیت فهرست نویسی : فیبا

: عنوان اصلی: The handy answer book for kids (and parents), 2nd ed., c2010.

یادداشت

: واژه نامه.

یادداشت

: نمایه.

یادداشت

: پرسش ها و پاسخ های کودکان

موضوع

Children's and answer :

موضوع

: قاسمی نیک منش، ملک دخت، ۱۳۲۹-، مترجم

شناسه افزوده

: ۱۳۹۵/م۹۵۲/AG1۹۵

رد پدی - ره

: ۳۱/۰۲

رده بندی دیویی

: ۴۴۲۵۰۸۰

شماره کتاب ملی

دانشنامه کودک و نوجوان همراه با پرسش و پاسخ



جینا میسیراوغلو

تألیف

ملک دخت قاسمی نیک منش

ترجمه

گهواره کتابیران

ناشر

وزیری

قطع

اول

نوبت چاپ

۱۳۹۶

تاریخ چاپ

۱۰۰۰

تیراژ

۳۸۴

صفحات

۹۷۸-۶۰۰-۹۴۰۴۰-۷-۰

شابک

تهران، خیابان کارگر جنوبی، خیابان لبافی نژاد غربی، پلاک ۲۱۵

دفتر انتشارات

۸-۶۶۵۶۸۰۹۶

تلفن

مرکز پخش کتابیران: تهران، خیابان لبافی نژاد، بین اردیبهشت و فروردین، پلاک ۲۳۸

تلفن: ۶۶۴۱۴۴۷۴-۶۶۴۱۴۵۱۵-۶۶۴۱۱۱۷۳-۶۶۴۹۴۴۰۹

WWW.Ketabiran.ir

فروش اینترنتی

وقتی راجر جنیک ناشر نشریه visible Ink دربارهٔ به روز درآوردن چاپ نخستین کتاب دانشنامه برای کودکان و نوجوانان (و پدران و مادران) با من گفتگو کرد، اندکی به فکر فرو رفتم. به راستی چرا کسی باید خواهان به روز کردن کتاب مرجعی با این اهمیت باشد که دقیقاً در بر دارنده تمامی پرسش‌هایی است که کودکان ۴-۱۲ ساله از ما می‌کنند؟ پاسخ به این پرسش ساده است: چون کودکان چیزهای زیادی می‌پرسند و همواره به پرسش‌های خود درباره آنچه به ذهنشان می‌رسد و برایشان تازگی دارد ادامه می‌دهند.

کسی که دوران کودکی خود را پشت سر گذاشته یا خود صاحب کودکی است، می‌داند که سؤال کردن کار بچه‌ها و راهی برای شناختن جهان برایشان است زیرا عطش سیری‌ناپذیری برای آگاهی درباره همه چیز، امور و پدیده‌ها، محیط پیرامونشان، ام‌الهم دارند و این حس کنجکاوی آنهاست که آنان را به چنین سمت و سویی می‌کشاند. وظیفه بزرگ‌تر این است که با دادن پاسخ‌های درست به این اشتیاق آنان پاسخ دهند و اگر هم خود پاسخ درست را نمی‌دانند، کتاب‌های مرجع خوبی را به آنان معرفی کنند.

این کتاب تجدید نظر شده که با توجه به نیروی خیال کودکان نوشته شده است تقریباً شامل ۸۰۰ پرسش و پاسخ درباره همه موضوعاتی است که به ذهن کودکان می‌رسد؛ پرسش‌هایی که ذهن پویا و کنجکاو آنان در پی دانستن آنهاست. پس از گردآوری پرسش‌های جدید زیادی از پدران و مادران سراسر کشور توانستیم این کتاب دوست داشتنی و پرتعداد را با افزودن اطلاعات جالبی درباره انبوهی از موضوعات مختلفی که کودکان می‌پرسند، تکمیل کنیم. این کتاب پاس‌ها و فراتر از پاسخ‌های معمولی مانند «چون...»، «همین طوری»، و «نمی‌دانم» را در دسترس والدین قرار می‌دهد. این کتاب می‌تواند همچون نقطه آغاز یا سکوی پروازی برای ذهن‌های کنجکاو کودکان باشد و آنها را به راه‌های نو رهنمون شود و یا می‌توان آن را کتاب سرگرم‌کننده و مفیدی دانست که ساعتی را بدان مشغول شوند یا با ورق زدن صفحاتی از آن نکات مهم و جدیدی درباره مسائلی به ظاهر پیش پا افتاده را فراگیرند و آن را به دوستان خود معرفی کنند.

چاپ دوم تجدید نظر شده کتاب، تمرکز در اموری دارد که همه دنیای کودکان را در بر می‌گیرد، چیزهایی که بخشی از زندگی روزمره آنان را تشکیل می‌دهد یا چنان محرک نیروی خیالشان می‌شود که ذهن آنان را از ستارگان چشمک‌زن آسمان گرفته تا کرم‌های خاکی که می‌لوند و زمین را می‌شکافند، در بر می‌گیرد. به راستی می‌دانید چرا ستارگان چشمک می‌زنند؟ بزرگی زمین چقدر است؟ یا فوراً تعریفی

از ستار کوتوله را ارائه دهید؟ آیا می‌توانید به این سؤال تکراری «چرا آسمان آبی است» پاسخ دهید؟ فصل‌های غنی و پرمحتوای «فضا» و «سیاره زمین و ماه» به این پرسش‌ها پاسخ می‌دهند، اسرار جهان را می‌کاوند، و پدیده‌های جوی نظیر «تند باد چیست؟ بهمن چیست؟ صاعقه چیست؟ تندر (آسمان غرومبه) چیست؟» و همین‌طور هم ویژگی‌های سیاره‌ها، جنگل‌های بارانی، بیابان‌ها، اقیانوس‌ها، و آتشفشان‌ها را توضیح می‌دهند.

فصل اول کتاب «مردم سراسر جهان»، شما را به سفرهای دور دنیا می‌برد و به پرسش‌های جالب‌تان پاسخ می‌دهد، پرسش‌هایی نظیر کوچک‌ترین کشور جهان کدام است (واتیکان) و بزرگ‌ترین کشور جهان کدام است (روسیه). این فصل از کتاب جزئیاتی درباره تفاوت‌های فرهنگی مردمان سراسر جهان را در اختیار می‌گذارد و درباره موضوعاتی مانند: چرا ما ادیان مختلفی داریم، چرا با زبان‌های متفاوتی حرف می‌زنیم، بیشترین مردم دنیا با کدام زبان حرف می‌زنند (ماندارین زبان حدوداً ۹۰۰ میلیون چینی است) توضیح می‌دهد. همچنین به سادگی می‌توانید سبک‌های متفاوت زندگی مردمانی را که در مراکز شهرهای پرهیاهو زندگی می‌کنند و مردمانی که روی زمین کار می‌کنند (زندگی کشاورزی دارند) با هم مقایسه کنید و اما درباره زندگی کشاورزی: آیا می‌دانید چرا بیشتر انبارهای علوفه به رنگ قرمز، رنگ‌آمیزی می‌شوند؟ یا چرا اسب‌ها ایستاده می‌شوند؟ فصل «سیاست و دولت» با توضیحاتی درباره انواع مختلف دولت‌ها و سؤال‌هایی نظیر: چرا کشورها با هم می‌جنگند؟ کتاب را تکمیل می‌کند. پرسش‌های دیگری هم در این فصل مطرح می‌شود که چنان‌که پیش از این نام نیستند مانند: آیا واشینگتن دی‌سی یک ایالت است؟ کدامیک از ایالت‌های آمریکا قبلاً ایالت مستقل بوده است؟ و یا می‌توانید نام این ایالت‌ها را در این فصل از کتاب بیابید؟

شاید گاهی وقت‌ها جالب‌ترین موضوع برای بچه‌ها (همین‌طور هم بزرگ‌ترها)، چگونگی کارکرد شگفت‌انگیز بدنشان باشد. به ویژه وقتی که در مرحله رشد و شکوفایی نوجوانی خود باشند. فصل «همه چیز درباره بدنم» به تغییرات بسیاری می‌پردازد که بدن کودک در روستا شد خود پشت سر می‌گذارد و همین‌طور هم درباره کارکردهای اساسی بدن مان توضیح می‌دهد، از شکستگی کارکرد عضلات گرفته تا دلیل صدای شکستن مفاصل انگشتان را توضیح می‌دهد. ما از پرداختن به آن بخش‌هایی که از بدن انسان سخن می‌گوید و شاید هم چندان خوشایند ما نباشند (و شاید هم جذابیت بیشتری داشته باشند، و این به سن شما و نوع نگاه شما به این موضوعات بستگی دارد)، ابایی نداریم. این کتاب به پرسش‌هایی درباره: عرق بدن، جوش‌های پوستی، زگیل، دلمه، استفراغ، آروغ زدن، و سسکه کردن پاسخ می‌دهد. بچه‌ها از همان اوان کودکی با حیوانات آشنا می‌شوند و مجذوب آنها می‌شوند. این مجذوبیت و علاقه‌مند شدن به حیوانات در بسیاری از ماحی در طول حیات مان ادامه می‌یابد. فصل «موجودات بزرگ و کوچک» به پرسش‌های زیادی درباره انواع مختلف جانوران، از دایناسورهای غول‌پیکر دوران ماقبل تاریخ گرفته تا کوچک‌ترین حشرات و خفاش‌هایی به اندازه زنبور، و نیز کندترین جانور پستاندار (به نام

تنبل) و بزرگترین جانوری که تاکنون روی زمین زندگی کرده است (وال کبود) پاسخ می دهد. گاه دانستن یک واقعیت کوچک نظیر — چرا پوست بدن هر گورخر خطوط سیاه و سفید منحصر به فرد خود را دارد — می تواند ما را برانگیزد تا نگاهی به پیرامون خود بیندازیم و امور و پدیده ها را به گونه ای دیگر ببینیم.

ذهن های کنجکاو در فصل «زندگی گیاهی» یاد می گیرند که گیاهان جذباتی بیش از آن دارند که زینت بخش حیاط خانه ما باشند. اکوسیستم منحصر به فرد کره زمین به وجود گیاهان وابسته است. گیاهان سبک زندگی پیچیده و در عین حال، شگفت انگیزی دارند. آیا در پی توضیح مختصری درباره عمل فتوسنتز گیاهان هستید؟ چندان هم دنبال این توضیح نگردید. آیا از تفاوت هایی که میان گیاهان باغچه منزلمان و گیاهانی که در توندرای قطب شمال می رویند، شگفت زده می شوید؟ خیلی تعجب نکنید. آیا همیشه در پی این بوده اید که بدانید آیا گلی وجود دارد که آنقدر بزرگ باشد که روی آب شناور بایستد؟ در جنگل آمازون گیاهی به نام پلاتر غول پیکر آبی می روید که پهنای برگش به ۶-۸ فوت (۲۴۳/۸۸-۱۸۲/۸۸ سانتی متر) می رسد و می تواند وزن یک نوزاد را تحمل کند.

همه ما، از جوان گرفته تا نه سالخورده، هر روز از ابزارها و دستگاه هایی استفاده می کنیم که در ساخت آنها از فناوری های پیچیده استفاده شده است. تصور زندگی بدون تلفن همراه و ایمیل (پست الکترونیکی) — صرف نظر از آسانسور، هواپیما، و لپ تاپ — بسیار مشکل است. اما به راستی چه معجزه ای در این فناوری های مدرن وجود دارد که این وسایل را به کار می اندازد؟ فصل «وسایل و لوازم چگونه کار می کنند؟» طرز کار این وسایل را توضیح می دهد. آیا می دانستید اگر تلویزیون، چشم الکترونیکی، سیگنال های الکترونیکی و میکروفون نداشت، چگونه کار می کرد؟ و آیا می دانستید این وسایل چگونه با هم کار می کنند؟ آیا هیچ فکر کرده اید که اشعه ایکس چگونه از اندام های بدن ما تصویربرداری می کند؟ یا زیردریایی چگونه زیر آب می رود و بالا می آید؟ یا بار کد چیست؟ چرا فروشگاه ها و مصرف کنندگان به هم وابسته اند؟ درباره اعداد، شمارش اعداد، اوزان و مقایسه در شخیص وقت چطور؟ فصل جدید کتاب به ریاضیات، اندازه گیری، و زمان می پردازد که تکمیل کننده فصل (وسایل و لوازم چگونه کار می کنند؟) است و به موضوعاتی می پردازد که بچه ها در مدارس با آنها روبرو می شوند.

فصل «زندگی روزمره» به پرسش های مهمی مانند «چگونه می توانم پول توجیبی بیشتری داشته باشم؟»، «چرا باید با برادر و خواهرم دوست باشم؟»، «چرا باید به مدرسه بروم؟»، «چرا سگ ها دشان را تکان می دهند و چرا پارس می کنند؟»، «چرا باید تکالیف مدرسه ام را انجام دهم؟» پاسخ می دهد. این فصل به کودکان کمک می کند تا وظایف اعضای مختلف خانواده را شرح دهند و ارزش کارهایی نظیر راستگو بودن، رفتار مؤدبانه داشتن و ورزشکار خوبی بودن را توضیح دهد. همچنین به برخی پرسش های سخت که بچه ها درباره طلاق، پیر شدن و مردن مطرح می کنند، پاسخ می دهد.

گفته می شود که ذهن بچه ها مانند اسفنجی است که مجموعه ای از اطلاعات شگفت انگیز و پر محتوا را جذب می کند. بخشی از این یادگیری سریع کودکان را می توان نتیجه رشد و تکامل فیزیولوژیکی

آنها دانست اما داشتن دانش اندک بدون برخورداری از حس کنجکاری و علاقه نیز میسر است. اگر چه این ویژگی ها را می توان در بیشتر کودکان یافت اما به هیچ وجه منحصر به کودکان نیستند. اگر بخت ما یار باشد می توانیم شور و اشتیاق خود را به یادگیری چیزهای تازه و عمق بخشیدن به درک و فهممان از زندگی تداوم بخشیم.

چینا میسی راگالو

www.ketab.ir

کتاب حاضر، - پ. ر. م. و ویرایش شده دانشنامه کودکان و نوجوانان (و پدران و مادران)، اثر خانم میسی راگلو می باشد.

این اثر به غیر از مشترکات فراوان با سایر دانشنامه ها و دایرةالمعارف ها، دارای ویژگی هایی است که ناشر و مؤلف بدان پرداخته اند. لذا در این مقدمه به آنها اشاره می شود.

نخست آنکه برخلاف رسم - قول معمول دانشنامه ها که چند مؤلف دارند، این دانشنامه فقط یک مؤلف داشته و لذا یک دست و یکپارچه است و یک سبک نگارش دارد.

دوم آنکه پرسش هایی که به آنها پاسخ داده شده، ساده ساخته و فرضی نیستند. دو کودک چهار و دوازده ساله خانم میسی راگلو (مادرشان) و کودکان نوجوانانی چون آن دو از وی پرسیده اند.

سوم آنکه پاسخ ها به گونه ای داده شده اند که گوی پدران و مادران دانای آن کودکان و نوجوانان بدان ها پاسخ داده اند، و همین انگیزه ای می شود که بزرگترها نیز به خواندن و فهمیدن بار معنایی و مفهومی کتاب راغب شوند. پس هم کودکان و هم نوجوانان را مخاطب قرار داده و هم والدین و دیگر بزرگترها را؛ و همین خود موجب شده که پاسخ ها قابل فهم و در دسترس، گویا، و پیر و جوان شود، چنان که گفته اند:

چون که با کودک سر و کارت فتاد پس زبان نودکی باید گشاد

چهارم آنکه نویسنده پیش از این، آثار ارزنده بسیار نوشته و مقبولیت همگانی یافته اند. این کار وی نیز از پختگی و پُرمایگی بیشتری برخوردار است که برای خواننده بسیار مفید و ارزشمند است. پنجم آنکه چون هیچ کار عام المنفعه علمی و اجتماعی نیست که بی عیب و نقص باشد، چه نقص مؤلف باشد، چه کمی و کاستی مترجم، لذا نقیصه ای را که مؤلف در جایی داشته، مترجم در پانوشته همان جا متذکر شده - اعم از حذف و اصلاح. اما هر جا در فن ترجمه لغزشی یا فروگذاری غیر عمدی پیش آمده، مترجم هم کمی و کاستی خود را می پذیرد، و هم برای رفع آن از خواننده دانا و توانا توقع اصلاح بی دریغ دارد و پیشاپیش سپاسمند چنان لطفی است.

ششم آنکه جای چنین دانشنامه مفید و مختصری در حوزه دانستنی‌ها و دانشنامه‌های فارسی در ایران خالی بود که به همت والا و قبول هزینه سنگین از سوی گهواره کتابیران، و کوشش مترجم بی‌ادع جاییگاه خود را یافت و اکنون به خواننده تقدیم می‌گردد.

در خاتمه ذکر این نکته را وظیفه خود می‌بینم که، این زنده‌یاد جناب آقای دکتر شاپور گهواره بودند که به درستی تشخیص دادند شایسته و بایسته است که ایران چنین کتابی در حوزه علوم داشته باشد.

روانش شاد و همواره در یاد باد

ملک‌دخت قاسمی نیک‌منش

www.ketab.ir

مقدمه

درباره مؤلف

مقدمه مترجم

نمایه

ساختار گیاهان... نقش دانه در رشد و نمو
گیاه... گل‌های معطر، شکوفه‌های زیبا...
گیاهان سمی، گوشت‌خوار، و دیگر گیاهان...
سرخس‌ها، خزه‌ها، و قارچ‌ها... درختان...
گیاهان سودمند و شفاف‌بخش...

فضا ... ۱

اسرار جهان هستی... سیارات و منظومه شمسی
...خورشید ما و ستارگان... ستاره‌های دنباله دار،
شهاب‌ها، و سیارک‌ها... کشف فضا...
مردم سراسر جهان ... ۱۳۱
توده مردم... زبان‌ها و فرهنگ‌های ملل جهان...
بندگ شهری... زندگی کشاورزی...

سیاره زمین و ماه ... ۲۷

سیاره آبی... ماه... در آسمان... ابرها و
توفان‌ها... روزهای گرم و روزهای سرد...
کوه‌های بزرگ، گودال‌های عمیق... آب، همه
جا آب... آتشفشان‌ها و زمین‌لرزه‌ها... حفظ
محیط زیست...
سیاست و دولت ... ۱۵۵
کشور... جنگ‌ها... دولت‌ها... حکومت
امریکا... دانستی‌ها... بزرگ و کوچک درباره
دولت امریکا
امور چگونه انجام می‌گیرند؟ ... ۱۷۷
چم و خم امور... ساختمان‌ها... جابه‌جا شدن
روی زمین... هوانوردی... بزرگراه آبی...
ارتباطات و دستگاه‌های الکترونیکی... عکس،
نور، و لیزر... چیزهای به درد خور توی خانه...

موجودات بزرگ و کوچک ... ۶۱

دایناسورها و زندگی ماقبل از تاریخ... جانوران
شگفت‌انگیز... باغ وحش حشرات... ماهی‌ها
و جانوران آبی... خزندگان و دوزستان...
پرندهگان...
ریاضیات، اندازه‌گیری، و زمان ... ۲۲۳
اعداد و شمارش... اوزان و مقیاس‌ها...
تقریم و سنجش زمان

زندگی گیاهان ... ۹۹

همه چیز درباره بدنم ... ۲۴۷

استخوان ها و مفاصل ... قدرت عضله ...

ساختمان بدن انسان ... خون ... اندام ها ...

مو، پوست، و ناخن ها ... حواس من ... خوردن

و آشامیدن ... بیماری و تندرستی ... معلولیت

و اعتیاد

زندگی روزمره ... ۲۹۱

زندگی خانوادگی ... خانواده ... حیوانات

خانگی ... مدرسه رفتن ... خدمتگزاران

جامعه ... امنیت اینترنت ... نکاتی درباره

دوچرخه ... نکات ایمنی دیگر ... پرسش های

دشوار: طلاق، مرگ، خدا

www.ketab.ir